

Nytorv. Aalborg Stiftstidende. Er det godt at være Pige?
Anmeldelse af Morten Nielsen 14. januar 1944

Aalborg Stiftstidende

Er det godt at være Pige?

I Kroniken anmeldes to Versbøger, Grethe Heltbergs »Den første Kærlighed. En Roman paa Vers.» (Branner, 147 Sider) og Tove Meyers »Skygger paa Jordens» (Carit Andersen, 70 Sider).

MAN har nærret en vis Agtelse for Grethe Heltberg paa Grundlag af spredte Citater i nogle Anmeldelser af hendes tidligere Bøger. I Anledning af »Den første Kærlighed», hendes sidste Bog, har jeg læst »Døden og Foraarets», som kom først paa Aaret i 43, og det viser sig, at Agtelsen ikke var ubegrundet. Digtene i »Døden og Foraaret» var ikke lige gode allesammen, gennemgaaende var de lovlig enkle, men der kunde samtidig være en mærkelig frisk Styrke og Finhed i dem. Især var der en enkelt Sonet, som virkelig havde et Dyb i sig: »Det var en Drøm - og Drømme gælder ikke». Den var fuld af varm Fortættethed. Man begriber ikke, at det er den samme Forfatter, der har skrevet den »Roman» paa Vers, som nu er kommet, og som, paa nogle faa Strofer nær, er lige det modsatte af fortættet.

»Den første Kærlighed» er ikke noget Mesterværk, ikke engang i Familie med et, mindst med »Adam Homos», som er blevet nævnt i Forbindelse med den. Grethe Heltberg har benyttet det samme Versmaal som Paludan-Müller, men Oktav-Versene er ogsaa det eneste, de to Bøger har fælles. Og Vers i samme Form kan være ligesaa forskellige som to Mennesker med samme Efternavn. Den Fortrolighed med det menneskelige, der blev til saa stor og fyldig en Tone i Paludan-Müllers Digt, har Helt-

tilbage. Men paa Natten falder hun i Søvn, hun drømmer om Johannes, og pludselig synes hun, han staar ved Siden af hende, og hun vaagner helt, ved Siden af Lægen, med Udraabet: Johannes! Thi ham var det. Han er Kandidat paa det nærmeste Hospital.

Ruth selv bliver syg, hun maa tage hjem og ligger lang Tid i Sengen. Og saa mødes de tilsidt. En lys Nat kommer han ind i den Have, hun sidder og græder i, og siger de forlissende Ord, Nogle af dem er formuleret saadan:

Og siden saa jeg, hvem du var, og hvad:
En tapper lille Kvinde, god og glad.
Aa, lad os følges ad den lange Vej.
Jeg elsker dig. Jeg elsker dig, elsker dig.

Mellem Bogens forskellige Afsnit er der anbragt nogle Digte signeret »Ruth», i et af dem, og i et andet af »Ruths» Digte, som hun skriver midt i sit Sygdoms-Kapitel, leveres den bedste af Bogens Lyrisk. Det er ikke helt godt, men det er friskere end den egentlige Tekst. Man har paa Fornemmelsen, at de Digte virkelig er fra en anden Periode end Romanen som Helhed.

Det ærgrer en at læse en Bog som Grethe Heltbergs. »Døden og Foraaret» dokumenterer, at hun har et Talent. Hun har ogsaa faaet en pæn Succes paa sine to første Bøger. Og saa gaar hun hen og laver saadan noget Sprøjt som denne »Kærligheds-

understreger ogsaa Læsernes Følelse af, at Livet i dets mange Dimensioner ikke er gaaet op for hende saa stærkt, at det kan fylde hendes Vers. Det er sandsynligt, at hun føler sin Stræben og sin universele Fornemmelse som en Realitet, men det er ikke lykkedes hende at give den et levende, fast Udtryk. Den kunstneriske Proces er en Anskuelligørelse. Og selvom vage Ting ikke kan udtrykkes i krystalagtig Klarhed, maa de i det mindste udtrykkes saadan, at de kan lade sig begribe af Læserne - de maa være i Versene. Det er ikke nok at nævne dem.

»Sløret» skyldes vel dels, at Virkelighedens Heflighed mangler i Udtrykkene, dels at Formen gennemgaaende er for løs, der er ingen rigtig Præcision eller Smidighed i den. Men det hænger ikke foran alle Digtene, der er enkelte Ting, som rammer. Et Børnedigt om Københavnerpiggen, som kommer paa Landet i ildrøde Shorts og vil dupere de uheldige Båndebørn, er helt umuligt i sin underligt gammeldags, stive Skælmskhed, men i det lille »Vuggesang til en Tinsoldat», der minder meget om Louis Leveys fine Digte, faar hun sagt noget paa en dæmpet, indtrængende Maade:

Sov, Tinsoldat, i flot Uniform,
Mor paar i sorte Klæder.
Mange smaa Dreng har ingen Far,
og alle smaa Piger græder.

berg ikke meget af. Og det er for lille en Erstatning, at der i nogle af Versene er en vis Friskhed, den samme vege Charme, som unge Piger i et Gymnasium kan trylle ind i deres Stillehefter. En bleg Ironi og en ordnet Glæde ved pæne Virkninger i Naturen og Sindet, mere kan det ikke blive til. Ingenting udover det aller-mest traditionele. Den Fingerfærdighed, de lange Vers er skrevet med, er ikke særlig prisværdig. Haandelag hører med til Professionen, det maa være en Selvfølgelighed. Og her er det endda nogle Steder ret problematisk; forlængst udrangerede grammatisk Former kan dukke op midt i Vers, der beskriver unge Mennesker fra vores Tid.

*

II ANDLINGEN er overskuelig. Ruth bliver Student fra en lille By, og en Sommermorgen, i en Præstegaardshave, faar hun sit første Kys af Præstens Søn, stud. med. Johannes. Det gør saa dybt et Indtryk paa hende, at Læseren, der mener at vide, at det plejer at være en temmelig fløv Fornemmelse, allerede bliver mistænksom dér.

Ruth rejser til København for at tage Filosofikum. Hun bor paa et Pensionat, gaar Ture langs med Søerne og danser i Studenterforeningen med en Forfører fra Pensionatet, stud. jur. Petersen, der i al sin Overlegenhed ikke har Held med sig, fordi Mindet om Johannes ligger som et blidt Tryk i Ruths Sjæl. Læseren, der efterhaanden er blevet ondskafuld af Nydeligheden og den meget dæmpede Vemod, morer sig storartet, da stud. jur. Petersens dæmoniske Signalement ruller op i skiftevis ironiske og forargede Vers, hvor Petersen lidt for tit indgaar som Rim. Som her, hvor Ruth paa en af sine Ture drømmer om Johannes og pludselig synes, hun ser ham staa foran sig:

*Saa standser hun. Der staar han jo igen.
Joha — — Nej, det er bare Petersen.*

Joha!

Digtets Højdepunkt, Handlingens sidste Kortslutning, kommer midt i en Udflugt, hvor en Del unge Mennesker, ogsaa Petersen og Ruth, sidder om en Kamin. En Enke med mange Børn har pludselig faaet Lungebetæn-

romant. Enten er hun Idylker af Overbevisning, men uden en god Idylkers Sans for virkelige Kvaliteter — en Romantiker, der i Mangel af menneskelig Romantik slaar sig til Taals med, hvad man i visse Ugeblade forstaar ved Begrebet (den Mulighed kan man ikke lide at tænke paa), eller ogsaa er hun en Verstekniker og et Forretningstalent, der ved, eller lader sig belære om, hvad en bestemt Type Læsere vil have. I flyvende Fart skriver hun saa 147 Sider

Grethe Heltberg

i en Bog, dekoreret med Nygaardiske Piger og Æblegrene, hvor hun i næsten hvert eneste Vers og i hele sin Maade at gribe Stoffet an paa forraader Virkeligheden og forraader sit eget Digtetalent.

*

ERGRELSEN over Grethe Heltberg bliver endnu stærkere paa Baggrund af Tove Meyers Digtsamling »Skygger paa Jorden«. Hendes Ting er i Overensstemmelse med den moderne lyriske Tradition (som Heltbergs her med en aflagt Lyrisme fra længe før Halvfjerdserne), hun vil sige noget, der kan begribes af Mennesker nu, og hun arbejder asbenbart redeligt. Men hun har ikke saa stort et Talent som det, Grethe Heltberg denne Gang har undgaaet at vise noget frem af. Hun har ikke den Fornemmelse af Virkeligheden, der i »Døden og Foraarets faar nogle af Digtene til at smage salt

*Sov, Tinsoldat, jeg bli'r hos dig
her mellem skælvende Stene.
Det er vist svært for en Tinsoldat
at sove ganske alene.*

*Sov, min Soldat, de døde Børn
sover i sorte Senge . . . .
Alle smaa Børn, som græder i Nat,
bevæger din Vugges Gange.*

I Kærlighedsdigtene sker der ikke saa forfærdelig meget, selvom man vil huske nogle af dem, og de tidspregede Digte er mere tænksomme end sansede, — det er nogle af Naturdigtene, der staar skarpest. Der kan man træffe paa fordringsløse Vers, som har noget af det i sig, man ellers savner hos Tove Meyer. Som disse her:

*Det er godt at være Pige,
Nøgne bag det aabne Vindue,
føle Natteluften Kærtegn
mod de nøgne, runde Skuldre.*

*Aa, hvor er det godt at leve,
saame blidt og lytte længe . . .*

Det er godt at være Pige. Er det ogsaa godt for en Lyriker at være Pige? De to tilstedeværende kan ikke bruges som Beviser i positiv Retning. Hvis Tove Meyer nogensinde faar sin universele Fornemmelse forløst i sikrere Vers end nu, kan det være, hun kan fortælle noget nyt. Grethe Heltberg lod i sin tidligere Bog til at være den af de unge kvindelige Lyrikere, der vilde kunne sige mest om en Kvindes Maade at se Livet paa. I denne har hun svigtet totalt. Hendes Bog er kønsløs.

Morten Nielsen.

Store svenske Fangster i Kattegat

GÖTEBORG, FREDAG. RB.

De i Sildefiskeriet paa Vestkysten deltagende Snurrevodshold har i de sidste Nætters smukke Vejr med Maaneskin gjort gode Fangster Vest for Måse-skår. Sildefangsten blev Natten til Torsdag opgjort til 12—13.000 Kasser eller ca. 650.000 kg. Til Göteborg indførtes ca. 6000 Kasser eller ca. 300.000 kg.

Ingeniør-Samm faar eget Hus

Direktor P. J. Nielsen. B

delse og ligger ganske alene. Ruth melder sig som Sygeplejerske, indtil en Læge kan naa frem, og Petersen tilbyder hende sin Beskyttelse, som hun tager imod, glad forundret over det Omslag i hans mørke Karakter, hun tror er sket. Men da Ruth har faaet det værste ordnet, og de er alene i det lille Hus, forsøger han at lokke hende med paa Hotel. (»Hvad om vi som et Honorar, der batter, ta'r sammen paa Hotel og overnatter?«). Før hans uanstændige Forslag folder sig ud i al sin Rædselsfuldhed, har der allerede været Forvarsel: Han har siddet i den fattige Enkes eneste Dagligstue og røget Cigareter og drysset Asken paa Gulvet!

Ruth siger Farvel og bliver alene

Der er et Slør foran hendes Digte. De er ikke gjort helt fri. Og det er ikke nok, at man forstaar, hvad en Lyriker mener, man maa mærke Tingene, der skrives om, førend man mærker Livets Fortryllelse i dem. Der kommer en ny, tragisk Tone ind i et Vers som dette fra Bogens lange Titledigt:

*Vi er som Skygger paa Jorden,
der søger i Blinde sig frem
og hjælpeløst famler ved Sløret,
som skjuler vort sande Hjem.*

Det kommer til at betyde mer, end at Menneskenes Verden for Tove Meyer ikke er den sande Verden men kun en Afglans, og at hun først i dét, hun kalder Aåndens Evighedslysen, skal finde sin Sandhed - det

for Bygg

VED ET Møde i Gaar stiftedes »Ingeniør-Sammenslutningens Ejendomselskab«. Selskabets Formaal er at bygge eller paa anden Maade erhverve passende Ejendom, hvori bl. a. Ingeniør-Sammenslutningen kan faa velegnede Administrations-, Møde og Selskabslokaler.

Stifterne er Ingeniør-Sammenslutningen samt Ingeniør Kaj Christensen og Ingeniør E. Rise. Bestyrelsens Sættelse er følgende: Raadgivende Ingeniør Jørgen Christensen, Odense, Ingeniør Kaj Christensen, København, Ingeniør Th. Kragh-Müller, København, adm. Direktør Ingeniør Peder J. Nielsen, Brønderslev, Ingeniør E. Rise, København, Højesteretsassagfører Kjeld Rørdam, København, raadgivende In-